
predikantswijken zgn. Bijbellezingen te houden.⁵⁷ Verder stond op de achtergrond van Okkens geluk een vrouw; op 29 december 1851 trad hij in het huwelijk. Laatstgenoemd geluk was ook beschoren aan Kijlstra en Ehl Weurdinge. Kijlstra had een verloofde aan zijn zijde toen hij direct uit zijn post als hulpprediker in 1850 beroepen werd naar een eigen gemeente; ze trouwden nog voordat hij als predikant was bevestigd. Bij Weurdinge, die na ruim zes jaar studie met zijn hakken over de sloot zijn kandidaats had behaald,⁵⁸ verliep de overgang van hulppredikerschap naar eigen gemeente weliswaar minder voorspoedig – hij moest een half jaar geduld oefenen tussen beide posities –, maar ook hij slaagde; hij huwde een week voor zijn intrede.

Het lot van ongehuwden

Het succes van de drie laatstgenoemde hulppredikers maakte kennelijk zoveel indruk op Caljé, dat hij zich heeft laten verleiden tot de conclusie: 'In tegenstelling tot Potgieters verhaal leidde het hulppredikantschap vroeger of later ... altijd tot een beroeping' (299). Niet alleen Van Allen verdwijnt hier uit het zicht, maar ook zeven anderen van de in totaal 108 geregistreerde hulppredikers uit de jaren 1821-1872 die Groningen als hun *alma mater* beschouwden. In vier gevallen betrof dit iemand die jong stierf. Triest was ook het lot van A. Leemhuis H.Gz., die, hoewel hij deelnam aan de Belgische veldtocht, zijn studie in ruim vier jaar 'met lof' had afgerond. Toen deze predikantszoon in oktober 1833 als 23-jarige op de beroepingmarkt kwam, was het aantal beschikbare kandidaten binnen de Hervormde Kerk snel stijgend. Slechts eenmaal was Leemhuis als geregistreerd hulpprediker werkzaam: in 1846 te Anloo. Minstens eenmaal stond hij op het lijstje dat de minister mocht presenteren als er op kosten van het Rijk een nieuwe predikantplaats werd gesticht. Hij maakte deel uit van het al genoemde tiental voor Hollandsche Veld. Waarom hij geen plaats vond, blijft onduidelijk. Net zoals bij Van Allen en Broese kan een rol hebben gespeeld dat hij tot zijn dood in 1852 ongehuwd bleef. Hoewel het zelden met zekerheid valt na te gaan wat de oorzaak van het ongehuwd blijven was – dat een kandidaat zoals het in de volksmond heette 'geen vrouwenvleesch had', dan wel dat het ontbreken van een fatsoenlijk loopbaanperspectief de man verhinderde een vrouw te vragen –, is de ongehuwde staat een factor die meegewogen moet worden bij de beoordeling van kandidaatsloopbanen. Ook in de regelmatig voorkomende gevallen dat een kandidaat H. Dienst zelfs niet eens de status van hulpprediker bereikte en zonder ooit een 'eigen' kansel beklommen te hebben in het niets verdween, dient men met zo'n situatie rekening te houden.

gemaakt; Arch. MvE 1627, no. 30. Vgl. Vree, 'Veertig kerken', 72.

⁵⁷ Okken, die verder door lesgeven in zijn onderhoud voorzag, ontving van het NBG f100 per jaar; Register van handelingen van de Groninger afdeling des Nederlandschen Bijbelgenootschaps (1833-1850), 334; Archief afd. Gron. NBG 2; GrA.

⁵⁸ De hoogleraren lieten hem op 18 dec. 1846 'na rijpe deliberatie' slagen.